

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000842

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білостоцький Олег Вікторович

2. Oleg Bilostotskyi

Кваліфікація: 081

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: право

Дата захисту: 15-02-2024

Спеціальність за освітою: право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 42.081.2023 / ID 4340

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.15.13, 10.31.41.05, 10.31.05, 10.79.05

Тема дисертації:

1. Дискреційні повноваження судді: проблеми теорії та практики.
2. Judge's discretionary powers: theory and practice issues.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню дискреційних повноважень судді. У розділі 1 «Загальнотеоретичний підхід до визначення дискреційних повноважень судді» з урахуванням систематизації ознак уточнено визначення поняття повноважень судді, під якими запропоновано розуміти права (можливості), надані органам правосуддя процесуальним законом для реалізації завдання повного, своєчасного та всебічного розгляду справ, що належать до їх юрисдикції. Аргументовано, що на кожній стадії судового процесу судді належать повноваження, які можна поділити на обов'язкові (безальтернативні) та дискреційні повноваження. Вперше обґрунтовано визнання дискреції судді складовою доступу до правосуддя. Удосконалено положення щодо визначення поняття дискреційних повноважень суддів шляхом уточнення, що закон дозволяє судді реалізувати їх на свій розсуд (суддівський розсуд), що є проявом суддівської активності. Доводиться, що суддя має бути наділений певною свободою («суддівський активізм») для швидкого відновлення прав учасників правовідносин при виявленні колізій і прогалин законодавства. У

розділі 2 «Теоретикоправові засади дискреційних повноважень судді» конкретизовано характерні ознаки, що властиві дискреційним повноваженням судді, зокрема, з виділенням наступних: варіативність; оптимальність; екологічність; індивідуальність; судова активність; ініціатором реалізації таких повноважень може бути як суд, так і учасник справи. Дістала подальшого розвитку класифікація дискреційних повноважень судді шляхом виділення двох форм: обмежена та повна дискреція. Виявлено, що дискреційні повноваження виконують ті самі завдання, що і обов'язкові (безальтернативні) повноваження (зміцнення законності; подолання колізій та прогалин чинного законодавства; відновлення порушених прав учасників спору), однак їх реалізація у дискреційних і обов'язкових (безальтернативних) повноваженнях судді відбувається за різним механізмом. Вперше обґрунтовується виділення таких функцій дискреційних повноважень судді: стабілізуюча, регулятивна, функція персоналізації, інтегративна, інформаційна (комунікативна) функція, забезпечувальна, субсидіарна, функція ефективності розгляду справи, сигнальна. З урахуванням останньої функції запропоновано надати право законодавчої ініціативи Верховному Суду. Виявлено, що неправильне застосування вільного розсуду може бути як умисним, так і неумисним, в той час як вихід за межі вільного розсуду та звуження меж вільного розсуду можливі лише як умисні дії. Тому наслідки для судді при здійсненні різних видів порушень і зловживань при реалізації дискреційних повноважень мають бути різними. У розділі 3 «Проблемні аспекти та забезпечення єдності судової практики з реалізації дискреційних повноважень судді» аргументовано, що у період COVID-19, воєнного стану та інших кризових етапів судовій гілці влади необхідно розширити дискреційні повноваження з можливістю виходу за межі позовних вимог, якщо це необхідно для ефективного захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина. Уперше обґрунтовано, що винесення рішення за результатами реалізації дискреційного повноваження може мати наслідками виникнення підстав для реалізації похідних повноважень, які можуть бути, у свою чергу, як дискреційними, так і безальтернативними (недискреційними). Дістала подальшого розвитку ідея передати повноваження по відкриттю справи та оформленню деяких видів інших ухвал помічникам суддів, а в майбутньому – модулю «Електронного суду». Одночасно при прийнятті дискреційних рішень, коли процесуальний закон дозволяє судді обрати рішення серед декількох законних варіантів, такі повноваження має виконувати виключно суддя. Обґрунтовано доцільність заборони розгляду справи присяжними в режимі відеоконференції. Вперше виявлено, що реалізація дискреційних повноважень колегією суддів має свої особливості через наявність суддідоповідача по справі, який займає в процесі особливе процесуальне положення. Дістала подальшого розвитку позиція щодо доцільності виходу в нарадчу кімнату при прийнятті судових актів шляхом встановлення обов'язку виходу лише колегіального складу суду.

2. The thesis is devoted to the comprehensive study of judge's discretionary powers. In chapter 1 "General theoretical approach to the determination of the judge's discretionary powers", the definition of the concept of the judge's powers is clarified due to the systematization of their features. It is proposed to understand the judge's powers as the rights (opportunities) granted to the justice bodies by the procedural law for the implementation of the task of full, timely and comprehensive consideration of cases under their jurisdiction. It is proved that at each stage of the judicial process, the judge has powers that can be divided into mandatory (non-alternative) and discretionary ones. The recognition of the judge's discretion as a component of access to justice has been substantiated for the first time. The definition of the discretionary powers of judges has been improved by clarifying that the law allows judges to exercise the aforesaid powers at judges' own discretion (judicial discretion), which is a manifestation of judicial activity. It is substantiated that the judge should be given a certain freedom ("judicial activism") in order to restore the rights quickly when there are gaps in the legislation as well as conflicts of rules of law. In chapter 2 "Theoretical and legal foundations of the judge's discretionary powers" the characteristic features inherent in the judge's discretionary powers are specified as following: variability; optimality; environmental friendliness; individuality; judicial activity; both a court and a party to the case can initiate the implementation of discretionary powers. The classification of the judge's discretionary powers was further developed by distinguishing two forms: limited and full discretion. It was found that discretionary powers perform the same tasks as mandatory (no-alternative) powers (strengthening legality; overcoming conflicts and

gaps in the current legislation; restoring the violated rights of the parties to the dispute), but their implementation in discretionary and mandatory (no-alternative) judge's powers takes place according to a different mechanism. For the first time, the allocation of the following functions of the judge's discretionary powers is substantiated: stabilizing function, regulatory function, the function of personalization, integrative function, informational (communicative) function, protective function, subsidiary function, the function of the effectiveness of the case review, signal function. Taking into account the last function, it is proposed to grant the right of legislative initiative to the Supreme Court. It has been found that the misuse of discretion can be both intentional and unintentional, while overstepping the bounds of discretion and narrowing the boundaries of discretion are possible only as intentional acts. Therefore, the consequences for the judge in the implementation of various types of violations and abuses in the exercise of discretionary powers should be different. In Chapter 3 "Problematic Aspects and Ensuring the Unity of Judicial Practice in the Implementation of Judge's Discretionary Powers" it is substantiated that during the period of COVID-19, martial law and other crisis stages, the judicial branch of powers needs to expand its discretionary powers with the possibility of going beyond the limits of legal claims, if it is necessary in order to protect the rights, freedoms, legal interests effectively. For the first time, it has been substantiated that making a ruling as a result of the exercise of discretionary authority may have the consequences of the emergence of grounds for the exercise of derivative authority, which can be, in turn, both discretionary and non-alternative (non-discretionary). The idea of transferring the authority to institute proceedings and issue certain types of other rulings to judges' assistant, and in the future to the "Electronic Court" module, was further developed. At the same time, discretionary powers when the procedural law allows one to choose among several legal options are to be exercised exclusively by the judge. The expediency of prohibiting the consideration of the case by the jury in the mode of video conference is substantiated. It was investigated and found that the exercise of discretionary powers by the panel of judges has its own characteristics due to the presence of a judge-reporter on the case, who occupies a special procedural position in the process. The idea on the expediency of exiting to the deliberation room during the adoption of court rulings was further developed by establishing the obligation to exit only for the panel court but not for the sole judge.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Білостоцький О.В. Ознаки (характерні риси) дискреційних повноважень судді. Прикарпатський юридичний вісник. 2022. №5(46). С.26-29.
- Білостоцький О.В. Дискреційні повноваження судді при проведенні процедури урегулювання спору за участю судді. Прикарпатський юридичний вісник. 2022. №6(47). С.30-33.
- Білостоцький О.В. Суддівська дискреція як елемент доступу до правосуддя. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2022 № 60. С.40-42.
- . Sviatoshniuk S., Bakalo L., Bilostotskyi O., Gut S., Chaikovskiy O. Zaiets O. Legal Mechanisms for Protection of the Rights of Participants in Contractual and Non-Contractual Legal Relations. Cuestiones Políticas. 2021. Vol. 39. №71. Pp. 147-165 (Web of Science Core Collection).
- . Білостоцький О.В. Обов'язок обґрунтування судом винесення ним рішення в межах дискреційних повноважень. Modern research in world science: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м.Львів, 04-06.09.2022 р.). С.844-848.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U001585 0123U102299

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степанова Тетяна Валеріївна

2. Tetiana Stepanova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7419-0770

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=00neh2YAAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренко Наталія Олегівна

2. Nataliia Petrenko

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 05571570

Місцезнаходження: , Одеса, 65014, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколенко Людмила Миколаївна

2. Liudmyla Nikolenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Токарчук Людмила Михайлівна

2. Liudmyla Tokarchuk

Кваліфікація: д. ю. н., доцент, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаран Ольга Володимирівна

2. Olha Haran

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Миколенко Олександр Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Миколенко Олександр Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лукашук Світлана Борисівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна